

Minule jsme vám přinesli první část článku věnovaného nejzajímavějším aplikacím šířeným pod hlavičkou Open Source. Dnes vás seznámíme s dalšími zdarma dostupnými programy. Doufáme, že podobně jako my dospějete k názoru, že se jedná o plnohodnotné aplikace, které jsou minimálně na stejné úrovni jako běžně prodávaný software.

To nejlepší z Open Source 2005

Řada užitečných programů, za které nedáte ani korunu – 2. díl (CD)

DAVID ČEPIČKA, TOBIAS WEIDEMANN

Jak jsme se již zmiňovali v minulém čísle PC WORLDu, přechod na programy šířené pod hlavičkou Open Source je jednou z cest, jak legalizovat software ve vašem počítači. Tento typ softwaru je vyvíjen různými komunitami, jejichž členové navzájem spolupracují, i když povětšinou pouze prostřednictvím internetu. Často se nejedná o žádné drobné utility, najdou se mezi nimi i kancelářské balíky či internetové prohlížeče.

To nejlepší ze světa Open Source druhde

V tomto čísle vám tedy představíme druhou část našeho výběru programů spadajících pod Open Source. Všechny programy samozřejmě naleznete **NA NAŠEM CD**, zdrojové kódy jednotlivých aplikací (často v několika různých verzích) pak budete moci stáhnout z internetových stránek, jejichž adresy vám prozradíme také. Naleznete zde programy prakticky z každé oblasti, kam zasahují počítače – ať se bude jednat o program pro práci s elektronickou poštou, čtečku kanálů RSS, program pro šifrování dat či pro záchranu souborů či diskových oddílů. Pokud bude některá utility potřebovat pro svůj běh speciální rutiny, pak to bude u programu výslovně uvedeno a vše potřebné bude přibaleno **NA NAŠEM CD**.

Ve většině případů však budou splněny všechny předpoklady pro to, abyste mohli tento zdarma dostupný software začít okamžitě a bez omezení používat.

Popfile 0.22.2

Účinná ochrana před spamem

Download: popfile.sourceforge.net

Název a velikost souboru:

POPFILE-0.22.2-WINDOWS.ZIP,

4,77 MB **NA NAŠEM CD**

OS: Windows 95/98/ME, NT 4, 2000 a XP

Jazyk: český

Co umí: Také dostáváte často do své e-mailové schránky spoustu nevyžádaných e-mailů, v nichž vám nabízejí Viagra nebo jistě delikátní operace vašeho těla? E-maily tohoto druhu jsou skutečně velmi otravné. Poskytovatelé e-mailových schránek se snaží omezovat množství nevyžádané pošty tím, že nabízejí svým uživatelům anti-spamový filtr. V jeho případě si však nemůžete nikdy být jisti, že tento filtr náhodou nezařadí mezi spam zprávu, která je pro vás důležitá. Daleko lépe je na tom utility **Popfile**. Jedná se o program pro blokování nevyžádané pošty, který se dá konfigurovat přesně podle vašich požadavků. Běží v operačním systému na pozadí a automaticky třídí došlou elektronickou poštu podle zadaných pravidel. Zvládá protokoly POP3 a IMAP, přičemž požadavek na instalaci modulu pro správu elektronické pošty pomocí protokolu IMAP musíte při instalaci zadat zvlášť, a to v položce *Optional modules*. Program se při filtrování orientuje jednak podle slov, která se ve spamu často vyskytují, jednak se řídí zákony pravděpodobnosti. Konfigurace programu sice není

právě triviální, nicméně čas investovaný do snahy o pochopení jejího principu se vám určitě vyplatí. Rozpoznatelnost spamu pak zakrátko může dosáhnout až hodnoty 95 procent.

Jak funguje: Okamžitě po dokončení instalace se spustí průvodce konfigurací programu Popfile. Ten vám umožní definovat a nastavit pravidla pro filtrování elektronické pošty a také zde určíte, pro které účty má být filtrování povoleno. Nedoporučujeme vám, alespoň ne zpočátku, nastavovat příliš mnoho kritérií pro filtrování, protože jinak velmi snadno ztratíte přehled. Podrobnější nastavení programu pak provádíte prostřednictvím webového rozhraní v internetovém prohlížeči. V prohlížeči zadejte adresu <http://127.0.0.1:8080/>. Klepnutím na odkaz *Rozšířené* se ocitnete na stránce, kde můžete přidávat nová klíčová slova. Mějte se však při jejich zadávání na pozoru, aby vám ve spamovém

koši nekončily i zprávy, které do kategorie spamu nepatří. V nejnovější verzi Popfile podporuje i zabezpečené připojení SSL. Musíte však doinstalovat doplněk ADDSSL.EXE, který naleznete **NA NAŠEM CD** v ZIP archivu s programem Popfile.

RSS Owl 1.0.2

Kanály RSS na pracovní ploše

Download: www.rssowl.org

Název a velikost souboru:

RSSOWL_WIN32_1_1_3.EXE,

4,62 MB **NA NAŠEM CD**

OS: Windows 98/ME, NT 4, 2000 a XP

Jazyk: český

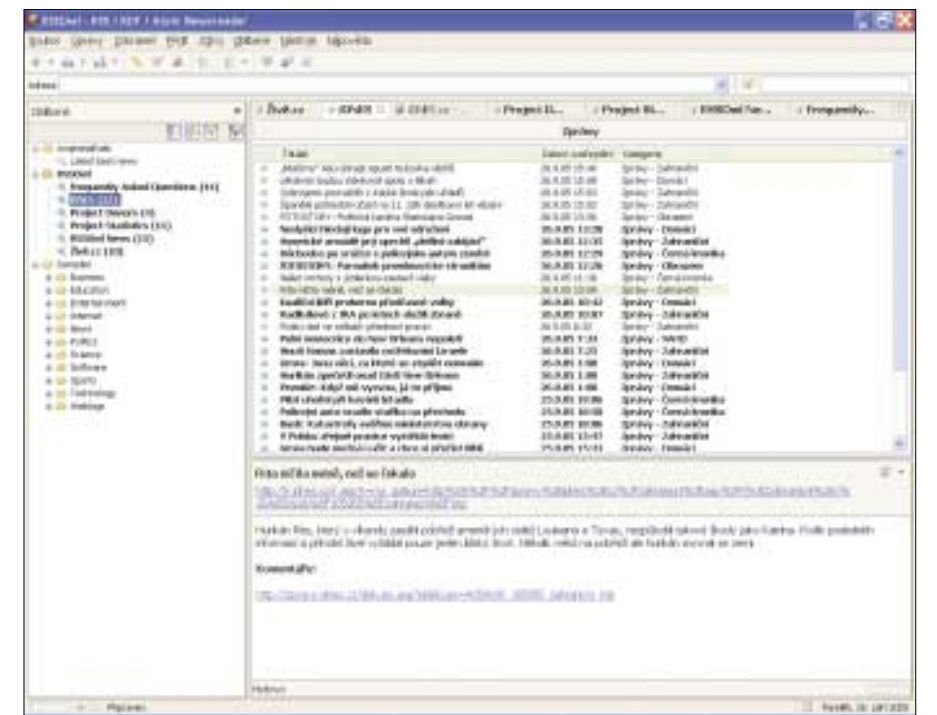
Co umí: Zkratka RSS pochází ze slov *Really Simple Syndication* a poskytuje nepřetržitý tok zpráv, které nabízejí internetové, většinou zpravodajské servery. Tyto zdroje RSS však obsahují pouze titulky aktuálních zpráv, v závislosti na vydavateli někdy rovněž několik úvodních řádků zprávy, ovšem bez grafického rozhraní a formátování. Zmiňované zdroje můžete zobrazit prostřednictvím tzv. *čteček RSS*, mezi které patří kupříkladu utility **RSS Owl**. Popisovaný program je velmi silným nástrojem, který se přesto může chlubit jednoduchým ovládáním a přehlednou správou všech příspěvků. Ke každé položce v programu můžete zadat interval, jak často se má aktualizovat a zda má být daný zdroj otevřen po spuštění programu. Po klepnutí na příspěvek vyvoláte v integrovaném miniprohlížeči odpovídající podrobnou zprávu staženou z původní internetové stránky.

RSS Owl podporuje tzv. *Tabbed Browsing* (otevírání jednotlivých příspěvků do záložek) a dokáže kopírovat jednotlivé zprávy jediným klepnutím myši do zadaného weblogu (internetového deníčku). Jednotlivé zprávy nebo i celé zdroje se zprávami se dají exportovat do formátů RTF, HTML či PDF. **Jak funguje:** Instalace programu je velmi jednoduchá. Pokud jste již dříve nějakou čtečku

RSS používali, pak můžete svoje zdroje importovat přes soubor OPML. Klávesová zkratka <Ctrl><D> spustí vyhledávání, které se pokusí nalézt zdroje RSS k zadanému tématu. Velmi praktická je funkce vyhledávání ve všech oblíbených položkách, kterou vyvoláte prostřednictvím tlačítka

Open Source: programy zdarma na našem CD

Název programu	Charakteristika
Popfile 0.22.2	Účinná ochrana před spamem
RSS Owl 1.0.2	Kanály RSS na pracovní ploše
Testdisk 5.9	Záchrana vašich dat a diskových oddílů
Thunderbird 1.0.6	Všestranný program pro práci s poštou
Truecrypt 3.1a	Šifrování dat, a to dokonce i na USB discích
Ultra VNC 1.0.0	Dálková správa počítače
Virtual Dub 1.6.10	Utility pro střih videa

v okně *Oblíbené*. Tímto způsobem pak můžete snadno třeba znovu najít příspěvek, u něhož si nemůžete vzpomenout, kde jste jej vlastně četli. Pokud snad vy sami provozujete nějaký zdroj RSS, pak můžete jeho zdrojový kód zkontrolovat prostřednictvím funkce *Ověřit zdroj*, kterou naleznete v menu *Nástroje*.

Program vyžaduje, abyste si nainstalovali rozhraní **Java Runtime Environment**. To naleznete **NA NAŠEM CD** jako soubor JRE-1_5_0_04-WIN-DOWS-I586-P.EXE o velikosti 15,5 MB, popřípadě si jej můžete stáhnout z internetu ze stránky www.java.com/en/download/manual.jsp.

Ostatně zdroje RSS nabízí kupříkladu internetový zpravodajský server *iDnes* nebo internetový server *Živě.cz*.

Testdisk 5.9

Záchrana vašich dat a diskových oddílů

Download: www.cgsecurity.org

Název a velikost souboru:

TESTDISK-5.9-WIP.WIN.ZIP,

1,19 MB **NA NAŠEM CD**

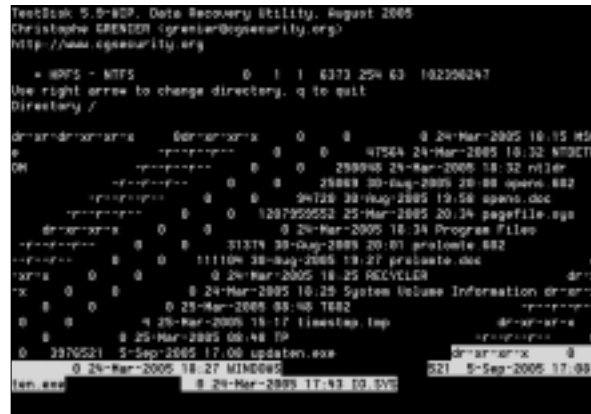
OS: Windows 95/98/ME, NT 4, 2000 a XP, MS-DOS

Jazyk: anglický

Co umí: Pomocí utility **Testdisk** mohou zkušenější uživatelé zachránit data na poškozených diskových oddílech, popřípadě odstranit chyby, které nastávají při spouštění počítače. Přitom vůbec nezáleží na tom, jakým souborovým systémem je diskový oddíl naformátován, neboť Testdisk podporuje kromě systému souborů *FAT16*, *FAT32*, *NTFS* či *Reiser FS* i celou řadu pro Linux typických souborových systémů. Jedná se o program s anglickým rozhraním, který mimo jiné pomocí BIOSu analyzuje strukturu pevného disku a získané informace porovnává s tabulkou diskového oddílu. Přitom by se mohl každý uživatel sám rozhodnout, které z nalezených diskových oddílů skutečně budou patřit k aktuální instalaci operačního systému. Testdisk totiž v mnoha případech dovede nalézt i pozůstatky dříve nainstalovaných operačních systémů – obnovit je ale nedokáže.

Spolu s programem Testdisk je součástí archivu i **Photorec**, utilita pro obnovení dat z přenosných datových médií, na nichž již uložená data nejdou přečíst nebo jsou nějakým způsobem poškozená. S pomocí této utility tak můžete kupříkladu zachránit digitální fotografie ze svého fotoaparátu či z paměťových karet.

Jak funguje: Nejprve rozbalte všechny soubory z archivu ZIP například na USB disk. Dříve než program použijete, měli byste zkusit zkopírovat všechny soubory, které se ještě dají z disku přečíst, abyste zabránili možné ztrátě dalších dat. Nyní klepněte na tlačítko *Analyse*, čímž spustíte podrobnou analýzu disku. Pokud by se pevný disk správně nerozpoznal, může to souviset s partition tabulkou, která je načtena z BIOSu. Pomocí funkce *Delete* odstraní všechny odká-

zy v partition tabulce. Potom restartujte počítač a v BIOSu vyberte možnost automatického rozpoznání pevných disků (zpravidla se tato funkce nazývá *Auto Detect*). Pro profesionály je určena možnost *Advanced*, která umožňuje úpravy v bootovacím sektoru.

Thunderbird 1.0.6

Všestranný program pro práci s elektronickou poštou

Download: thunderbird.czilla.cz

Název a velikost souboru:

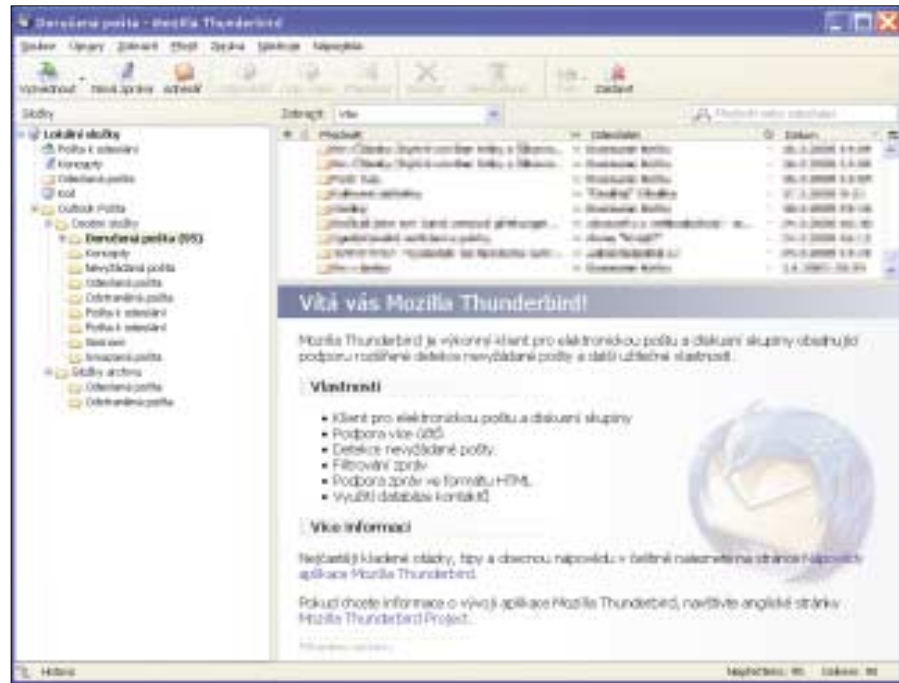
THUNDERBIRD-1.0.6-CS-CZ.WIN32.

INSTALLER.EXE, 6 MB **NA NAŠEM CD**

OS: Windows 98/ME, NT 4, 2000 a XP

Jazyk: český

Co umí: **Thunderbird** je mnohem více než program pro práci s elektronickou poštou, ačkoliv jej řada uživatelů používá pouze takto. Daleko lépe jej ale vystihuje sousloví komunikační centrála, které lépe popisuje rozsah funkcí, protože tato utilita obsahuje modul pro práci s diskusními skupinami a rozumí si i se zdroji RSS. Ne náhodou

připomíná Thunderbird program **Netscape Messenger** – vždyť se jedná o další vývojovou etapu této velmi známé aplikace. Síla Thunderbirdu spočívá zejména ve spamovém filtru. Tento neustále se učící filtr se po nějaké době tréninku stává velmi účinným, přičemž pravděpodobný spam označuje speciálním symbolem. Vzhledem k tomu, že na Thunderbirdu pracuje velmi rozsáhlá komunita programátorů, existuje pro tento program vedle řady nejrůznějších

vzhledů, které programu dávají neotřelou vzhled, také řada doplňků. Ty pak rozšiřují funkčnost programu v dalších oblastech (viz např. internetovou stránku addons.update.mozilla.org). Zde naleznete kupříkladu modul, jenž vám umožní vyhledat význam některého slova v e-mailu v on-line slovníku, nebo například rozšíření, kterým můžete různým funkcím programu přiřadit gesta myši, podobně jako klávesové zkratky.

Jak funguje: Při instalaci si vyberte standardní způsob instalace – vlastní instalaci byste měli zvolit pouze v případě, pokud nechcete instalovat podporu RSS. Při prvním spuštění programu vyhledá utilita již existující e-mailové účty a pokud si to budete přát, provede import všech dat. V opačném případě je nutné zadat název účtu a data pro přístup k e-mailovému serveru. Pokud chcete vytvořit nový účet, který bude mít oddělenou strukturu složek od ostatních účtů, odstraňte při vytváření účtu zatřítko u položky *Použít globální Doručovanou poštu (ukládat poštu v Lokálních složkách)*. Pokud vám nevyhovuje rozdělení okna aplikace na obrazovce, třeba proto, že máte e-mailovou schránku, do níž přichází velké množství zpráv, pak si můžete toto rozvržení

nastavit v menu *Nástroje/Možnosti*. Na stejném místě pak naleznete jednoduché správce hesel a certifikátů. Ty budete potřebovat, pokud budete pracovat se šifrovanými zprávami.

Ultra VNC 1.0.0

Dálková správa počítačů

Download: ultravnc.sourceforge.net

Název a velikost souboru:

ULTRAVNC-101-SETUP.ZIP,

3,29 MB **NA NAŠEM CD**

OS: Windows 98/ME, NT 4, 2000 a XP

Jazyk: anglický

Co umí: Pomocí aplikace **Ultra VNC** máte možnost ovládat ostatní počítače připojené v lokální síti nebo k internetu. To se hodí např. tehdy, když chcete svým známým pomoci s problémem ve Windows na jejich počítači, aniž byste k nim museli chodit. Dalším příkladem je třeba situace, kdy chcete ovládat server umístěný v jiné místnosti.

Čím rychlejší je připojení k internetu, tím lépe Ultra VNC funguje. Program však lze používat i tehdy, je-li váš počítač připojen k internetu přes

modem. Rychlost připojení je sice omezena, dálková správa je však přesto možná. Uživatel pak vidí na svém monitoru obsah obrazovky počítače, který chce ovládat. Možnosti zobrazení jsou různé – může se jednat o zobrazení v okně aplikace Ultra VNC o různé velikosti nebo v režimu celé obrazovky. Na ovládaném počítači pak může provádět takřka cokoliv. Díky inteligentní správě paměti utilita hospodáří se systémovými prostředky daleko účelněji než tomu bylo u starších verzí.

Mimoto se program hodí i pro přenos nebo synchronizaci dat. Pokud však chcete přenášet velké objemy dat, je nutné rychlé připojení k internetu.

Jak funguje: Při instalaci programu se musíte rozhodnout, jakou část programu budete chtít instalovat. Na počítač, z něhož hodláte ovládat na dálku ostatní počítače, nainstalujte pouze tzv. *UltraVNC Viewer*. Důležité přitom je, abyste měli všechny soubory s příponou VNC asociovány s programem Ultra VNC. Pro ovládaný počítač (server) zadejte po instalaci utility heslo pro přístup k tomuto počítači. Jinak doporučujeme

všechna ostatní nastavení ponechat na položce *Auto*. To platí zvláště o položkách *Quick Options* a *Format and Encoding*, které byste měli měnit pouze tehdy, pokud nejste spokojeni s rychlostí komunikace mezi počítači. Pak nastavte počet barev na 256 – tento parametr ušetří spoustu systémových prostředků a připojení se zrychlí.

Truecrypt 6.1a

Šifrování dat, a to dokonce i na USB discích

Download: www.truecrypt.org

Název a velikost souboru:

TRUECRYPT-3.1A.ZIP, 640 KB **NA NAŠEM CD**

OS: Windows 2000 a XP

Jazyk: anglický

Co umí: Pomocí utility **Truecrypt** vytvoříte zašifrovaný virtuální disk obsahující vaše data. Rovněž budete moci vytvářet celé diskové oddíly, které budou zašifrované. Tato utilita pracuje v reálném čase a šifruje celý systém souborů, aniž by musela šifrovaná data při šifrování někam dočasně odkládat – odpadá tedy pracné prohledávání disku, které by mělo za úkol nalézt bytky po šifrování dat. Zvláště bezpečné je ukrytí dat uvnitř tzv. skrytého kontejneru. Ten zabírá určitý prostor uvnitř dalšího kontejneru, který je viditelný.

Vzhledem k tomu, že zbývající prostor viditelného kontejneru je náhodně přepsán jedničkami a nulami, nedá se nijak zjistit, že se vlastně jedná o dva kontejnery. Data jsou tak chráněna i tehdy, pokud někdo neoprávněně získá heslo pro přístup k viditelnému kontejneru. Truecrypt dokáže šifrovat nejen pevné disky, ale i libovolná výměnná média. Hodí se tak kupříkladu pro šifrování vašich USB disků. Pokud přenosný USB disk někde ztratíte, pak náhodný nálezece s daty na USB disku nic nezmůže, protože nezná přístupové heslo k datům.

Jak funguje: Vytvoření šifrovaného diskového oddílu je díky integrovanému průvodci velmi snadné. Vyberete si, zda chcete vytvořit obvyčejný nebo skrytý svazek (kontejner). Skrytý svazek se pak dá vytvořit uvnitř již existujícího nebo nového souboru archivu. Ale pozor – pokud vyberete diskový oddíl nebo nějaké datové médium pro vytvoření kontejneru, budou všechna na něm

existující data smazána. Proto před vytvořením kontejneru všechna data přesuňte jinde.

Truecrypt disponuje 13 druhy šifrovacích technologií, například *AES*, *Blowfish*, *Twofish* nebo *Serpent*. Také můžete při vytváření šifrovaných archivů kombinovat několik šifrovacích metod, čímž zajistíte větší ochranu dat před neoprávněným přístupem. Velmi praktická je možnost benchmarku, která vám ukáže, jak dlouho bude šifrování určitého množství dat trvat.

VirtualDub 1.6.10

Utilita pro střih videa

Download: virtualdub.sourceforge.net

Název a velikost souboru:

VIRTUALDUB-1.6.10.ZIP, 853 KB **NA NAŠEM CD**

OS: Windows 95/98/ME, NT 4, 2000 a XP

Jazyk: anglický

Co umí: **VirtualDub** je jednoduchá utilita pro střih digitálního videa ve formátu MPEG a AVI. Program samotný sice nemá tolik funkcí, umožňuje však rychlé zpracování filmů a snímání televizního signálu. Skvěle jej využijete např. tehdy, budete-li chtít z nahraných televizních filmů odstranit reklamy. Velmi podrobně se také dá nastavit bitrate a komprese. Dále utilita poskytuje velké množství filtrů. V menu *Options/Performance* můžete program přizpůsobit svému systému. Řada funkcí se pak nemusí aktivovat přes menu, nýbrž šikovně zvolenými klávesovými zkratkami. Kupříkladu nahrávání záznamu lze spustit klávesou <F6>.

